

VII

5.XII.68

Iubite prietene Datcu,

azi am primit vestea de la d-na Brediceanu, din Braşov, că soţul său de trei săptămâni zace în pat, în urma unui atac provocat de oboselile micii conversaţii, care l-a impresionat. (Probabil cei cu magnetofonul.) Ca să-i facem o plăcere, te rog, dacă ai posibilitatea să-i trimiţi cele două volume: Braşov, strada Mihai Eminescu nr. 18 A, unde are o locuinţă frumoasă cu vreo patru camere, care era naţionalizată şi i s-a restituit proprietatea. Stă acolo pentru clima potrivită cu boala şi bătrâneţea lui. Locuinţa din Bucureşti, str. Puţu cu Plopi nr. 4, aproape de Cişmigiu, e nesănătoasă, căci sub etajul unde are locuinţa e un garaj şi infectează aerul. Azi am trimis volumele lui Dille – Budapesta şi Lenghel Izanu – Sighetul Marmăţiei. La 13. XII ne vom întâlni, cu care ocazie vom sta de vorbă. Mulţumindu-ţi încă o dată pentru tot concursul ce mi l-ai dat, te îmbrăţişeză cu dragoste,

I. Bârlea

VIII

22.XII.1968

Iubite prietene Datcu,

îmi pare rău că joi 19.XII ai fost ocupat cu serviciul şi nu ne-am întâlnit, dar în schimb am avut plăcerea de a fi însoţit de simpaticul prieten Lazăr, care m-a întovărăşit până m-a urcat pe troleibuzul nr. 81. Te rog să-i predai şi pe această cale mulţumirile mele.

Iau în socotintă toată osteneala ce ai depus de atâta timp, până la apariţia celor două volume. Şi cred că dacă nu mi-ai fi dat tot sprijinul cu greu ar fi putut să apară ediţia a II-a a folclorului maramureşan.

În ziua de 19.XII am mers cu troleibuzul nr. 82 şi am coborât la staţia Piaţa Aviatorilor, de unde am parcurs pe jos până la staţia Statuia Aviatorilor, unde m-a întâmpinat drăguţul prieten D. Lazăr. La Fondul Literar (programarea de plată) era pe numele Ovidiu Bârlea, şi la intervenţia lui D. Lazăr s-a corectat şi aşa am putut ridica suma de 4328 lei.

Mulţumindu-ţi încă o dată de tot concursul ce mi-ai dat pentru apariţia celor două volume primeşte îmbrăţişările cordiale de la
Ion Bârlea.

O scrisoare despre Ion Bârlea

Şi înainte de a reedita, în 1968, la Editura pentru Literatură, sub titlul *Literatură populară din Maramureş* (I-II, LXXIV+338 p.+ 504 p.), colecţia lui Ion Bârlea cu un studiu introductiv al meu şi cu un cuvânt înainte de Mihai Pop, dar şi după apariţia acestei ediţii, am publicat, în reviste periodice, o serie de articole despre distinsul maramureşean şi despre opera lui. Aceste articole n-au trecut neobservate. Că nu s-a întâmplat aşa stă mărturie şi scrisoarea lui Gheorghe Vornicu (1892-1974). Îi apăruse, în *Folclor din Transilvania* (vol. I, 1962) colecţia *Cântece şi strigături din Bihor (Crişana) şi Oaş*. Venind, de mai multe ori, la redacţia noastră, din strada Orlando, l-am cunoscut şi personal. Aşa se face că am publicat despre el articolul *Gheorghe Vornicu şi Muzeul etnografic din Sighet*, în suplimentul *Maramureş* (decembrie 1972, p. 24) al ziarului care apărea la Baia Mare.

În urma articolului meu *Folcloristul Ion Bârlea*, apărut în *Orizont*, Timişoara, nr. 10, 1967, p. 69-73, Gheorghe Vornicu mi-a trimis următoarea carte postală:

Fata asta zici că-i zână,
Sau o floare din grădină.
Hai, mire, te rog frumos
Să te-asezi acolo jos.
Văd că n-am zis cu păcat,
Mirele s-o aşezat
Şi îi zice aşa miresei,
Aici în mijlocul casei:
Draga mea, te cer soţie
Nu pe-un ceas, ci pe vecie,
Să trăim în rău şi-n bine
Să nu pleci de lângă mine
Că nici eu nu te-oi lăsa,
Până când moartea m-a lua
Vreau să fii soţia mea.
Dar o să avem casă de piatră,
Nici moartea să n-o străbată.

Mireasă, stai şi te gândeşte,
Îi adevărat ce vorbeşte?
Crezi oare că te iubeste?
Oare mirele nu minţeşte?

Fie domnul lăudat,
De-am căutat, am aflat,
Ce-am gândit am dobândit
Şi mireasă ţi-am găsit.
Uită-te cât îi de frumoasă
În acest mijloc de casă!
Iar tu, mire, fătu meu,
Ascultă ce-am să zic eu:
Te rog să te-appropii de ea,
Uită-te cât îi de frumoasă!
Să o prinzi de subţiori,
Să-i dai un buchet de flori.
Şi-o prinde de subţiori
Şi-o ţucă de 90 de mii de ori
Şi-o ţucă tare şi-apăsă
Să ştie că şi-o luat bărbat.
Mirii noştri să trăiască
Şi ca pomu să-nflorească,
Să trăiască la mulţi ani
Şi să fie bocotani
Bocotani, lasă să fie

Că-i de mers la cununie
După astă bucurie.

Dumnezeu vă țină casa,
Am trecut și peste asta
Și-acum, după cum se știe,
Înainte, la cununie!
Și nu avem de ales
Cu floarea ce o-ai cules,
În fața altarului
Și-n fața preotului,
În fața sfântului altar
Să primiți de la Dumnezeu
Binecuvântare și har!

Iară, după ce vi-ț mai săruta,
Eu de mână te-oi lua
Și la mire apoi te-oi da
Și, cu mirele tău cu tot,
Înainte la jurat.
Îți îngenunchea amândoi
Și popa a da har peste voi
Și vă veți întoarce acasă
El mire și tu mireasă
Și-ți trăi în bine și în rău
Cum va ajuta bunul
Dumnezeu.

La mulți ani cu fericire
La mireasă și la mire!
Pentru mire și mireasă
Pentru nănaș și nănașă,
Sănătate, mult noroc
Și la anul un boboc!
Iar cu toții la un loc
Să strigăm să aibă noroc!
Noroc, noroc!

3452

La nănași

Nașule, Măria ta,
Hai, oprește muzica,
Bagă mâna-n buzunare
Și scoate niște parale
Și scoate băncute multe
Dacă ești nănaș de frunte
Și scoate băncute noi
Dacă ești nănași la noi.

Nașilor, să ne trăiți
Ani frumoși și fericiți,
Să nu cunoașteți amaru,
S-aveți bani, să-i duceți cu caru,
S-aveți bani cu ce trăi
Și-n fiecare sâmbătă
Să puteți nănași,

Nașilor, frumoși să fiți,
În veci voi să vă iubiți,
Să dați sfaturi și cuvinte
Mirii să vă țină minte.

Dragă prietene Datcu,
Cu multă bucurie am citit în *Orizontul* nr. 10 frumosul și documentatul matale articol despre prietenul nostru comun Ion Bârlea. Se mai putea pune o floare acestui articol, cu o întâmplare pe care părintele Bârlea din modestie poate că nici nu ți-a spus-o. După cât știu, pentru activitatea sa cultural-națională a suferit molestări grave de la unele cozi de topor dintre ai noștri români în slujba străinilor. Am auzit că într-o noapte – pe când era la Ieud – prin 1918, mi se pare, câțiva dintre tinerii aceștia vânduți i-au spart popii Bârlea toate geamurile locuinței. Deși unul din aceștia, mai târziu, în România Mare, a ajuns deputat liberal... Poate că n-ar fi stricat ca în buchetul de fapte care împodobesc persoana lui Bârlea să fi adăugat și această floare a suferinței lui pt. nație, pe care a slujit-o cu atâta credință.

Articolul atât de cuprinzător, documentat și frumos mi-a plăcut și te felicit urându-ți sănătate și prosperitate.

Prof. Gh. Vornicu

PETRU DUNCA

Alimentația și contextele culturale: Din Evul Mediu pînă astăzi (II)

(Continuare din nr. 11-13)

În societatea europeană a secolelor XIV-XVI s-a schimbat modul de ilustrare a puterii sociale prin intermediul hranei. Seniorul nu mai apreciază capacitatea maximală de a îngurgita alimentele, ci, posibilitatea de organiza un "festin" cât mai ostentativ, marca specială a mesei celor înstăriți. Masa nu mai este locul coeziunii sociale ca și în Antichitate, ci este spațiu al ierarhiei, al impunerii barierelor, fiind acceptați doar cei de o anumită "condiție" socială.

În lucrările a doi mari gânditori ai Renașterii, Tomaso Campanella și Erasmo din Rotterdam, găsim o serie de recomandări cu privire la alimentație. Campanella recomandă ca hrana să fie constituită din miere, unt, curmale, legume, carne. El este fondatorul regimului disociat în modul de nutriție. El indică să se mănânce într-o zi carne, în alta pește, în cealaltă legume. Regimul lui Campanella presupune două mese pe zi pentru persoanele adulte, pentru bătrâni trei mese, iar pentru copiii patru mese. El pune accentul pe calitatea și digerabilitatea alimentelor. Lucrarea lui Erasmus *Politețea copilăroasă*, apărută la Basel în 1530, reprezintă un tratat de igienă care te învață cum să trăiești, care promovează temperanța, echilibrul alimentar.

René Descartes, în celebrul tratat *Discurs asupra metodei*, demonstrează singularitatea facultăților intelectuale și corporale ale ființei umane. El recomandă regimul hipocaloric care asigură longevitatea și menține tinerețea.

La Bruyere, în *Caracterele sale*, recomandă o alimentație în funcție de climat și de complexitatea persoanelor. El constată că oamenii consumă multă carne, datorită modei perioadei. Și el recomandă o dietă echilibrată. Un alt gânditor, Francis Bacon, baron de Verulam, cancelar la curtea Angliei, în lucrarea *Istoria vieții și a morții*, constată că cei care trăiesc în țări cu climă rece sunt longevivi. El recomandă sobrietatea "pitagoreică" sau "monastică", o hrană de bună calitate, echilibrată. Recomandă de

Am o căsuță
Fără uși, fără ferestre.

(1no)